

Est dominus deus ho-
minem et posuit eū in pa-
diso voluptatis. ut opa-
retur et custodiret illum.
scribitur gen. 2. Sicut ex venerabi-
liū p̄m doctrinis accepim⁹ ac cotidi-
ana didici⁹ experiēcia: seminarium
q̄ddā toti⁹ voluptatis inest hominī
cū grādi desiderio earūdem: licet ip̄s
p̄ libitū in hac erūpnosa vita nemo
ad plenū adipisci queat. Conat̄ tñ
a deficit: et ipso suo defectu ad āpius
conādū se recipit: nō quasi possibile
sibi credat qd̄ queit conseq̄: s̄ ut hoc
conatu despabilibz desiderijs suis sa-
tisfaciat: paulqz a se molestū tedū di-
moueat. Quid hoc tñ vano labore in-
dicat: n̄ qd̄ se in exilio cōstitutū. ac a
sua patria pulsum. eāscius demō-
strat. Positus ei ī padiso p̄mus pa-
rēs oīm voluptatū copīa delectabiliē
possessionē: s̄ inde eiectus cū varijs mise-
rijs āgeret. hoc cepit feruēci⁹ appe-
tere: qd̄ se āqñ dotatū memineat. iāqz
cotidie indigē p̄sensit. Actū ē igit ut
hūc appetitū cū merore ad posteros
trāsmitteret: cūctasqz sui generis p̄-
les ad recipiendas dep̄diti padisi de-
licias iamē īflāmaret. Sequit̄ hīc ī
vniūso gnē huāno n̄ pua sollicitudo:
dū q̄s p̄ viribz id apprehēdē nitit̄. ad
qd̄ ip̄z trahit sua voluptas: q̄i h̄o sibi
p̄ padiso sufficeret. ī quo se magis de-
lectari sentiret. Fuerunt ergo nōnulli q̄
ad exēnaz rep̄ ābitū se tradiderūt: a-
lij voluptatibz carnis īseruierūt: alij
p̄p̄osis hui⁹ sc̄li p̄ncipatibz īhiabāt:
q̄ oēs suis studijs decepti. ceteris exē-
plū vesaie sue t̄liq̄rūt. Tāta em̄ īmū-
dialiū reprobūditate īstabilitas sem-

per apparuit: ut de ip̄i⁹ diuinitate ne-
mo sensatus. nunq̄ p̄fidē audēt. Hoc
ip̄m q̄z et poete sompniasse vidēt: qñ
dixerūt. qd̄ inuida fata sedas res diu
ī flore nō sināt p̄manere. Vex de hoc
nos spectabilis ille rex salomō. q̄ p̄ce-
tis mortalibz ī t̄renis bonis āpli⁹
dotatus legit̄ plen⁹ auisauit: dicēs.
Vidi cūcta q̄ fūt sub sole: et ecce vniū-
sa vanitas et afflictio spiritus. Nō sa-
turaē ocl̄s visu: nec auris auditu im-
plet. Trāseunt cūcta sub sole: et nichil
stabile pseuerat. Fuerūt deniqz alij e-
ciā īter gentiles. q̄ xpi⁹ accedentes. dis-
erūt delicias diciasqz cōtēpnēdas: ac
aīm ad v̄tutes et sapiāz trāsserendū.
Et in hoc q̄dem rē senserūt: s̄ p̄p̄eig-
naue et īhermitatis nescij. dū se alios
qz īnuare conarēt. m̄ltiplici⁹ defecerūt.
Si q̄d licet qdā utilia rep̄issēt. pluri-
bus tñ erroibz p̄mixta p̄manserūt:
nec ea q̄ vtilit̄ direēt aut fecerūt ad
debitū finē referre sciuerūt. Restabat
ergo t̄cia via: q̄ hoīz p̄gnū īfallibi-
lit̄ ad desidatū padisū reduceret: s̄ ī
ea fidelit̄ pseueratqz ābulat̄. Hec ē
via aōris. nō q̄lisā: s̄ dim̄. q̄ nō hūa-
na auisitas sū studiositas adīuenit:
nec ī ea ābulare potuit: s̄ cōditor ip̄e q̄
p̄mū eam ī padiso hoī custodiendam
cū rep̄ oīm habundancia tradidit. ip̄-
sā rursū eidē in p̄nti exilio cū rep̄ oīm
penuria seruādā reuelauit. ḡtuito
dicēs. Si vis ad vitā ingredi: serua
mādata. Hoc ē. Diliges dñm deū tuū
ex toto corde tuo: et primū tuū sicut te
ip̄m. Hanc viā bt̄is paul⁹ ap̄ls vo-
cat caritatē: et eā cūctis dom̄s sū na-
turalibz sū ḡtuitis excellēciore. Non
igit īcongrue p̄assumptū vbi hūc

applicari potest: quia sicut olim dominus deus
homo tulit et posuit eum in paradiso vo-
luptatis: sic nunc posuit eum in paradiso
voluntatis. ut operetur et custodiat illum:
vix de bono in melius iungit perficiendo.
Nec obstat quod paradisu via dicimur: quia
paradisus interpretatur quasi pons dei visus:
quod per omnes caritas facit. quod etiam excellen-
tior via dicitur. **E**t quoniam ista unica via
fit ad celum per quam omnes electi ambulare
habeant: tamen ita diuimode in ea ambulat. ut
merito plures vie esse dicantur quod ad ce-
lum ducent: licet omnes in eadem caritate per-
habeantur. Quicquid enim extra illam est: iuu-
ditur. **S**ic ergo apud catholicos pres-
biteri una ecclesia est et plures ecclesie: sic una
via et plures vie. **H**inc reor actum ut
ipse presbiter et omnes simul unam viam ambula-
rent: et nichilominus singuli singulas:
alii sic alii sic. **P**robatur hoc diuisa stu-
dia ipsorum: quoniam vix quisque virtuosum ali-
quod exercitium delegerat: in quo velut
in paradiso delectabiliter senuerit. **C**la-
rissime Bernardus: meliorem se in Christo paradisu
cepisse quam in adam perdidit: tamen fon-
tibus quatuor ex eodem manantibus. **S**anctus
ieronimus in solitudine et sacrarum
scripturarum lectione sibi paradisu collo-
cauerat. **S**anctus augustinus in propria ani-
ma sua se paradisu cepisse gaudebat:
in quo dominum deum crebro loquentem audi-
uit. **I**n hunc modum et alij plures fecis-
se leguntur: quidam in contemplatione. quod
in actione. quidam in religione. quidam in
lectione. quidam in humilitate. quidam
in paupertate. quidam in paciencia. quidam
in clementia. quidam in strenuitate. qui-
dam in benignitate. quidam in iustitia. qui-
dam in misericordia. aut alij virtute alia spe-
cialiter se exercuerunt: et in ea velut in

paradiso bone anime gloriabatur. **H**oc de
fideio venerabilis quidam fratres afflat?
obnix et diu me rogauit: quatenus tan-
tis exemplis ac doctrinis adiut: etiam
paradisu sibi pater et michi extrueret.
aut potius extructum ostenderem: in quo
varijs tedijs huius miserabilis exilij
parumper mitigatis. saltem ex parte
nonnumquam consolaremur. **P**lacuit ec-
iam ita ordinare ut sibi nedum quod in subli-
mi quidam religione strenue consue-
tueret: sed etiam quibusdam alijs an-
cis suis tam secularibus quam spiritualibus: ut quod
habundantior fructus excresceret: eo ma-
ior sancta voluptas desiderati paradisi co-
piosius ad se rediret. **R**es ardua vere
ac longe super pauillas vires meas
ercari: sed ut iam dixi. deprecanti hoc genus
medicamentis mee negare non potui.
Propriam quidem ignauia conscius. in
cuius quod promerere non habeam. audivi hinc inde
de discursu. folia cum medicando quibus
egui: quod quod penam repit. folijs
applicari. **U**bi et ob hoc rudis collectari-
us iste paradisi titulum me iudice non
meruisse: quod forte semel a bis lectus non
dico voluptatem non afferat. quoniam potius fa-
stidium generabit: tamen a si originalia ipsa
ex quibus hinc inde processit. hanc merito. pa-
disus fidelis anime nunquam potuissent.
Ceterum quod diffusi in eo de variis sep-
tationum materia preceantur. hinc inde cito quod
si utile videbatur: quod hoc pene solum piau-
lum erat quod de paradiso voluptatis per
thoplastum eiecit: quod ne nobis in hoc pa-
diso voluntatis peragat. multiformes
machinas per multiformes inarsus
per genus solliciti: vacuavi. **P**reterea
quia nulli ad hec fabricanda ex necessitate
debitor fui: hinc neque ab aliquo de debito

factis veniā p̄cā habeo: licet oēs in
cō pios correctores rogauerūt: ut si q̄
scōrū dēcā min⁹ rēē adducta. ā aliq̄
dictis ip̄oz mī⁹ p̄sona repetit. ad li
neā rāudis reformet. In di igit no
mine materiā hāc vē p̄ciosam icho
ando: occurrit p̄mū maḡifica s̄mā te
ati pauli apli dicentis. Glā nrā hec
ē: testimoniū cōsciēcie nrē. Cui allu
dit eqz preclara s̄mā sapiētis: q̄ ait.
Secura mēs q̄ iuge cōuiuiū. His
quid deliciosus in hac vita possideri
poterit: nō inuenio. Ne autē in diūsa
abeamus: idē apls plane ostendit. in q̄
testimoniū istud p̄sistat. dicēs. Cāta
tē si non habuerō: nichil sū. Igit glā
pauli et iuge cōuiuiū sapientis: cari
tas ē. Qui sibi de ip̄a tene cōsciūs
ē: in paradiso hītat. Nichil ea securi⁹.
nichil suauis. nichil iocūdius. nichil
pulchri⁹. nichil forti⁹. nichil desidera
bili⁹. nichil deo ḡti⁹. nichil hōi vtili⁹.
Iuste ergo hanc cātatē paradisi scē
cōscie dixerūt. q̄ suos cultōes oī spūa
li voluptate dicat. ab hostibus defē
sat. āgelis coequat: ac ad deū viden
dū p̄parat. Cūis igit est hō ille quē
ad hunc paradisu dñs deus transfert
a ip̄m in eo collocat ut opet a custo
diat illū: donec eū ad superm̄ regni de
liciosam sempiternāqz voluptatē se
are pducat. b̄as spiritibus sociādū.

Incipit de caritate i geneālīca. I.

Esunt sicut angeli
dei in celis: scribit
marci xij. Hoc
v̄bū saluator nē
ēspōdit saduceis:
qñ quesierunt de
statu hōmū p̄ hanc vitā. et p̄cipue

de nuptijs. Nū sic euāgelista testa
tur. Saduceorū secta nīs erronea
fuit: in tm̄ q̄ nec āgelos nec spūs ā
resurrectionē futurā crederēt. Meri
to ergo audire debuerūt p̄ increpa
cionē seuerā. Erratis nesciētes sc̄p
turas: rē. Audire etiā debuerūt p̄ in
formacōnē misericordiē. In futurā re
surrectione nō nubēt et c̄: s̄ erūt sic
angeli in celis. In q̄bus v̄bis maḡ
apparet dignitas huāne condiciōis:
p̄ eo q̄ similitudo āgeloz hōibz pro
mittit illis dūtaxat q̄ in hac fragili
carne p̄ graciā coadiuuatē labora
re nō cessant. ut ad hāc similitudinē
angelicā p̄ āgelicos mores pueniāt.
Alioqn e regione qui nō auerāt hic p̄
scā opa āgelis eq̄ri: postea nō ip̄is s̄
demonibz filēs erunt quorū scā imi
tant. Sed hic q̄ritur: qualis sit ip̄a
cōdiō āgelica: cui⁹ similitudo hōibz pro
mittit. R̄ s̄m doc. p̄formit. q̄ ip̄a na
tura sup̄noz spiritūū est deiformis:
videlicet creata immediate a deo ad
imaginē et similitudinē dīmā. Insup p̄
grāz ip̄a nā eoz est nobilitata siue
meliorata et confirmata: q̄ nūq̄ p̄t
deficere. s̄ semp in optio q̄escit: et ad
optimū siue sūmū bonū tēdit a quo
p̄ creatōnē exiuit. In optio aut dici
tur quiescere: q̄ illo sp̄ fruit. Et nichil
omin⁹ ad optimū dī tēdēt: q̄ illd sp̄ vi
det et amat: et semp magis ac maḡ
vidē et amare desiderat. Et i hoc sum
ma felicitas angelice. oīs qz rōal na
ture plenissimē consistit. Et quāto q̄s
de hoc magis participat. clari⁹ vi
delicet videndo. ardentius amando.
plenius fruendo: tanto ē sublimior
dignior nobilior melior et felici⁹. cā

Qualit' hōies assumunt ad r̄formā āgeloz.